

Univerza v Ljubljani

Biotehniška fakulteta

Veterinarska fakulteta

PROGRAM
RAZVOJA
PODEŽELJA

Preventiva in zdravstveno varstvo prašičev

doc. dr. Marina Štukelj

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

Pet svoboščin živali

1. Odsotnost lakote, žeje in podhranjenosti
2. Zagotovitev primernega okolja (bivalni pogoji, ki nudijo zavetje in udoben prostor za počitek)
3. **Odsotnost bolečine, poškodb in bolezni**
4. Preprečevanje strahu in neugodja
5. Možnost izvajanja živalski vrsti značilnega vedenja

■

odsotnost bolečine, poškodb in bolezni

↓

dobrobit prašičev

↓

dobra prireja

↓

dobra kakovost mesa

↓

varna hrana

Pred vstopom SLO v EU

- obvezne karantene
- monitoring številnih bolezni
- 8 velikih farm

Po vstopu SLO v EU

- obvezne karantene ukinjene (številne ekonomsko pomembne bolezni)
- monitoring (Odredba) le Aujeszkijska bolezen in KPK
- 3 velike farme
- samooskrba s prašičjim mesom pod 30 %

1. Bolezni prašičev in ukrepi

a) Razdelitev bolezni

- Pravilnika o boleznih prašičev (Uradni list republike Slovenije, str. 11096, št. 81, z dne 7.9.2007)
 - ✓ bolezni razvrščene v skladu s kodeksom Mednarodne organizacije za zdravje živali (OIE)
 - ✓ preventivni ukrepi za preprečevanje in zatiranje bolezni
 - ✓ način sporočanja, obveščanja, poročanja in prijavljanja bolezni
 - ✓

Priloga 1- lista bolezni v skladu s kodeksom o zdravju živali OIE - prašiči

1. afriška prašičja kuga
2. klasična prašičja kuga
3. vezikularna bolezen prašičev
4. vezikularni stomatitis
5. slinavka in parkljevka
6. Aujeszzkijeva bolezen
7. prašičji reprodukcijski in respiratorni sindrom (PRRS)
8. virusno vnetje želodca in črevesja pri prašičih (TGE)
9. vranični prisad - antrax
10. bruceloza (*Brucella suis*)
11. leptospiroza
12. steklina
13. trihineloza
14. ikričavost prašičev - cisticerkoza
15. mehurjavost - ehinokokoza
16. miza
17. Nipah virusni encefalitis
18. japonski encefalomyelitis

Priloga 2- obvezno prijavljive bolezni - prašiči

1. slinavka in parkljevka
2. vezikularni stomatitis
3. vezikularna bolezen prašičev
4. afriška prašičja kuga
5. klasična prašičja kuga
6. vranični prisad - anthrax
7. Aujeszzkijeva bolezen
8. steklina
9. bruceloza (*Brucella suis*)
10. japonski encefalomyelitis

b) Razdelitev bolezni

posebno nevarne
kužne bolezni

1. slinavka in parkljevka
2. vezikularna bolezen prašičev
3. vezikularni stomatitis
4. klasična prašičja kuga
5. afriška prašičja kuga

bakterijske

- ✓ salmoneloza
- ✓ leptospiroza
- ✓ tuberkuloza
- ✓ bruceloza,
- ✓ listeriozo
- ✓ *E. coli*
- ✓ jersinija
- ✓ kampilobakter

ekonomsko
pomemben bolezni

1. prašičji respiratorni bolezenski kompleks (PRDC) – PRRS, PRCV, PI, PCV2, EP, APP, AR, Glässerjeva bolezen, *streptococcus suis*,
2. prašičja dizenterija
3. prašičja epidemična driska (PED)
4. želodčni čir
5. prašičji stresni sindrom (PSS)

virusne

- ✓ steklina

zoonoze

zajedavske

- ✓ trihineloza
- ✓ ehinokokoza
- ✓ toksoplazmoza

Ekonomsko pomembne bolezni

- stroške diagnostike, ukrepov in zdravljenj krije rejec
- natančne evidence o plodnosti plemenskih svinj ter o vzreji in pitanju
- evidence omogočajo:
 - ✓ ovrednotenje škode
 - ✓ vpogled v zdravstveno stanje reje
 - ✓ vir informacij za pripravo učinkovitih preventivnih programov

Aktualne bolezni v SLO in v svetu

- Zdravstveno stanje naših prašičev ni dovolj dobro poznano;
 - ✓ ukinjeni monitoringi večine bolezni
 - ✓ rejci se redko odločajo za laboratorijsko diagnostiko

- Aktualne bolezni v svetu;
 - ✓ prašičja epidemična driska (PED)
 - ✓ afriška prašičja kuga
 - ✓ prašičji reprodukcijski in respiratorni sindrom (PRRS)

Vpliv bolezni

slabo počutje

dobrobit prašičev ?

slaba produktivnost

kvaliteta hrane ?

slabo počutje rejca

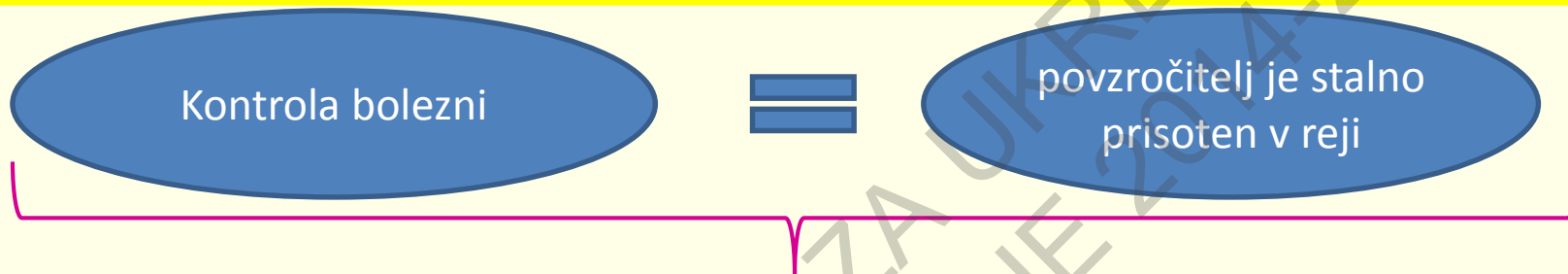
2. Načini ukrepanja zoper bolezni

Kontrola bolezni

Izkoreninjenje
bolezni

Kontrola bolezni

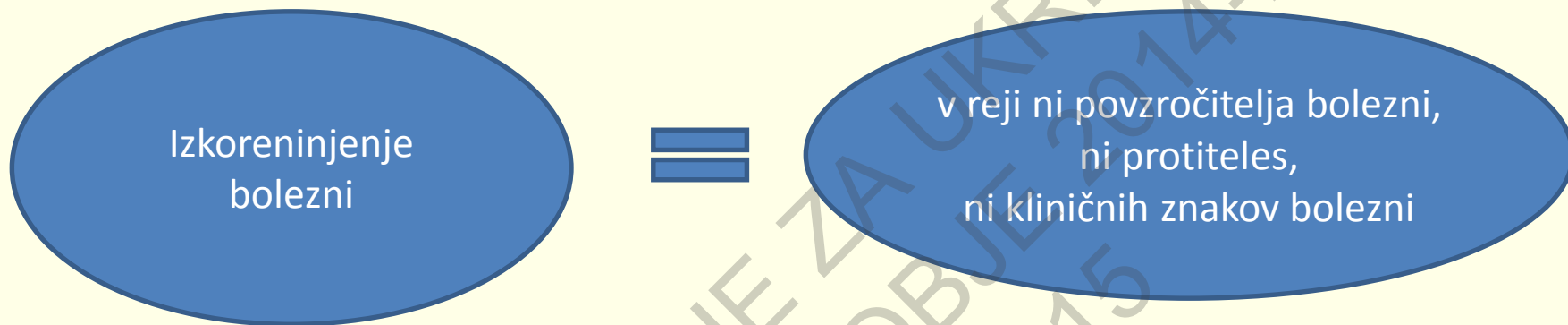

- ✓ preprečujemo vnos novih bolezni v rejo
- ✓ preprečujemo prenos bolezni med prašiči znotraj reje
- ✓ zmanjšujemo pojavljanje kliničnih znakov
- ✓ zmanjšujemo število poginov
- ✓ izboljšamo proizvodne rezultate do sprejemljive ravni

- ✓ **nakup negativnih prašičev**
- ✓ **imunizacija mladic in merjascev pred prestavitvijo v plemensko čredo**
 - prekuževanje, serumizacija, cepljenje
- ✓ **negativno seme**
- ✓ **kontrola endemskih bolezni**
 - streptokokni meningitis, enzootska pnevmonija, Glässerjeva bolezen, askarisi, garje

Izkoreninjenje bolezni

- ✓ depopulacija/repopulacija
- ✓ testiranje in izločanje
- ✓ imunizacija:
 - vakcinacija, serumizacija, naravna prekužitev

3. Biovarnostni ukrepi

Nujno izvajanje tako pri kontroli kot izkoreninjenju
bolezni!!!!

a) ZUNANJA BIOVARNOST

➤ Nakup prašičev

- ✓ najpogostejši prenos bolezni je s prašiči
- ✓ poznavanje zdravstvenega statusa svoje črede
- ✓ javno dostopni zdravstveni statusi čred
- ✓ nakup **negativnih** prašičev – od prodajalca zahtevati pisno potrdilo o zdravstvenem statusu prašičev
- ✓ nakup nebrejih mladic (vsaj 3 mesece pred rabo)
- ✓ kupovanje iz čim manj različnih virov
- ✓ enaki kriteriji za nakup prašičev v SLO ali iz tujine

a) ZUNANJA BIOVARNOST

➤ Karantena

- ✓ pred prestavitvijo novih prašičev v rejo **OBVEZNA KARANTENA**
- ✓ na ločeni lokacija ali vsaj 120 m od ostalih objektov
- ✓ vzorčenje 2x - v roku 48 ur po naselitvi, tik pred koncem karantene
- ✓ trajanje vsaj 30 dni
- ✓ oskrbovanje prašičev v karanteni
- ✓ v primeru negativnih laboratorijskih izvidov - prestavitev v rejo
- ✓ v primeru pozitivnih laboratorijskih izvidov - vrniti živali prodajalcu in zahtevati vrnitev kupnine

a) ZUNANJA BIOVARNOST

➤ Nakup semena

- ✓ kupujemo preverjeno negativno seme iz osemenjevalnih središč

a) ZUNANJA BIOVARNOST

➤ Promet na dvorišču

- ✓ zaščitna ograja
- ✓ nakladalna klančina

➤ Transportna sredstva

- ✓ čiščena in razkužena

➤ Ljudje

- ✓ prepoved vstopa nezaposlenim
- ✓ omejitev obiskov
- ✓ obiskovalci naj ne bodo v stiku s prašiči 24 ur pred prihodom na farmo
- ✓ tuširanje, preoblačenje in preobuvanje

b) NOTRANJA BIOVARNOST

- Ločevanje kategorij prašičev po oddelkih in vrstni red opravljanja vsakodnevnih in periodičnih opravil
 - ✓ preprečiti kroženje patogenih mikroorganizmov med različnimi kategorijami
 - ✓ farme od vzreje do pitanja/farme z ločenimi proizvodnimi fazami

b) NOTRANJA BIOVARNOST

- „Vse noter/vse ven“ (all in/all out)
 - ✓ vnos pl. prašičev zahtevnejši kot vnos pitancev
 - ✓ sinhronizacija odstavitev
 - ✓ kakovostno čiščenje in razkuževanje oddelkov
- Dezinfekcijske bariere
 - ✓ pred vhodom v posamezni objekt
 - ✓ raztopina se morala menjavati dnevno
- Deratizacija/dezinsekcija
- Umivanje in razkuževanje rok
- Higiena pripomočkov in opreme

4. Preventivno »zdravstveno« varstvo

- preventiva boljša kot kurativa
- bistveno je izvajanje preventivnih ukrepov, da bolezni ne vnesemo v rejo
- zdravljenje prašičev je v primerjavi z vrednostjo prašiča drago
- pogodba z veterinarji
 - ✓ preventivni programi zdravstvenega varstva
 - ✓ manjša poraba antibiotikov

Izboljšanje konkurenčnosti naših rej

- biovarnostni ukrepi
- odgovornost vseh rejcev za preprečevanje vnosa in prenosa patogenih mikrobov
- uvedba zdravstvenih statusov
- javne evidence
- ena prašičerejska organizacija – večja konkurenčnost na trgu

